

MOLLUSKEN VERZAMELEN VOOR HET ZEEAQUARIUM

door B. ENTROP

In New York Shell Club Notes trof ik het artikel: Collecting Mollusks for the aquaria aan van de hand van Dorothy Raehle, waarin een aantal nuttige tips worden gegeven en dat wij hier in een vrije vertaling en aangevuld met nog enkele eigen ervaringen gaarne plaatsen.

Uit ervaring is gebleken dat mollusken, die in de littorale zone leven (het gebied tussen de hoogste hoogwaterlijn HHW en de laagste laagwaterlijn LLW) of in ondiep water, zich het best in aquaria handhaven. Zij zijn immers van nature gewend aan veranderingen in temperatuur, licht en zoutgehalte.

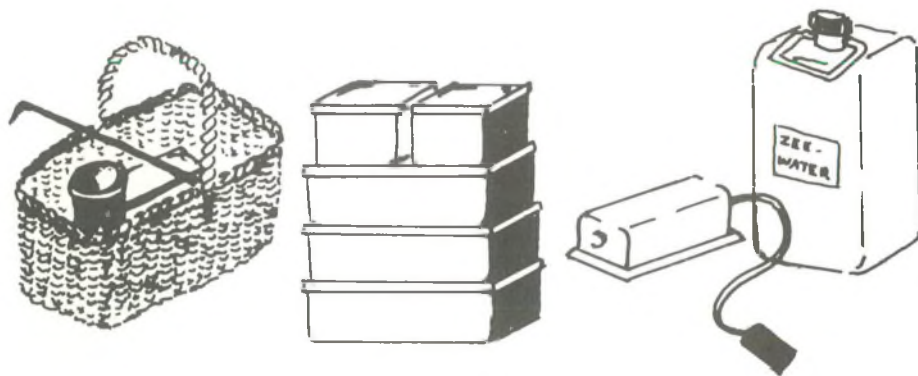
Dat wil niet zeggen dat soorten uit dieper water uitgesloten behoeven te worden, maar hun behoefte aan een constante lagere temperatuur en een bepaalde zuurstofspanning maken het wel wat moeilijker.

Om de dieren gezond en wel over te brengen, begint de zorg al in het veld. Gebruik geen plastic zakken als verzameltas. De dieren vallen naar de bodem en raken beklemd tussen de plooiën van het plastic. Liever nemen we wijde plastic potten of kleine emmertjes, met een klein laagje water onderin en veel lucht er boven. Hierdoor neemt het water voldoende zuurstof uit de lucht op.

Containers met een hoge waterstand kan ook, maar dan moet u wel voor een doorluchting zorgen. Hiervoor kunt u gebruik maken van een luchtbedpomp of een batterijpompje met uitstroomsteentjes.

Probeer altijd een monster van het biotoop mee te nemen, waarop of waarin het weekdier leeft. Dat kan zijn een handvol zand, een beetje van de wervevegetatie waarop de herbivore dieren leven, of een stuk rots of oud koraal waarop zij houvast kunnen vinden.

Keverslakken nemen we het liefst mee met de steen, waarop ze vastzitten. Liever dan ze los te peuteren van de te grote steen, waardoor meestal beschadiging optreedt.

Afb. 1.

Verskillende ingrediënten, welke bij het verzamelen van levende zeedieren van belang kunnen zijn. Zie verder de tekst.

Noteer of de dieren aan het eten zijn en zo ja, neem dan ook een monster van het voedsel mee of maak een notitie. U kunt dan proberen hetzelfde natuurlijke voedsel ook in hun gevangenschap aan te bieden.

Voorkom dat u tegelijk met de mollusken ook andere organismen mee verzamelt, die het water zouden kunnen gaan bederven. Sponsen b.v. hebben de onhebbelijkheid snel af te sterven en in rotting over te gaan.

Mocht u behoefte hebben aan een noodcontainer, dan vindt u die (helaas) meestal wel in de vloedlijn in de vorm van een plastic fles of iets dergelijks. Maak hem goed met zeewater schoon en vul hem voor 1/4 met zeewater. Doe de mollusken er in, sluit hem af en leg de fles horizontaal tijdens het transport. Er is dan weer voldoende lucht boven het water. Thuis kunt u de fles eenvoudig kapot snijden om de dieren weer te bevrijden.

Wanneer u als voorbereiding op de reis naar huis de mollusken in schoon water overbrengt, controleer het materiaal dan goed en verwijder elk object dat er niet al te fris meer uitziet en het water zou kunnen vervuilen.

De luchtlaag boven het water moet minstens 3 tot 4 maal zo groot zijn als de waterinhoud. Heel handig zijn de rechthoekige plastic containers, zoals die in de koelkast gebruikt worden. Overlaad de inhoud niet met de dieren en kies de container in overeenstemming met de grootte van de verzamelde dieren. Er zijn verschillende formaten in de handel.

Met succes transporteerde ik dikwijls levende buikpotigen uit het littoraal tussen nat wier. Als wier gebruikte ik dan iersmos, *Chondrus crispus* (Stackh.) en groefwier, *Pelvetia canaliculata* (L.) Decaisne & Thurd. Gebruik geen roodwier of slappe groenwieren zoals zeesla, *Ulva lactuca* L. en darmwier, *Enteromorpha spec.*

Een voordeel van het vervoer in iersmos is dat de slakjes er fijn in kunnen wegkruipen, er toch veel zuurstof in het milieu aanwezig is en ze door het schudden niet tegen elkaar botsen.

TIJDENS DE REIS

Duurt de reis langer dan 1 dag, open dan de containers enkele malen om verse lucht toe te laten stromen en om de levende have te controleren. Ruik ook even aan de containers wanneer u ze opendoet. De inhoud moet fris ruiken, zo niet dan verversen.

Neem op de lange terugreis per auto ook voldoende vers zeewater mee, om van tijd tot tijd wanneer dit nodig is het transportwater te kunnen verversen.

Containers van dezelfde afmetingen kunnen gemakkelijk in een liefst waterdichte plastic draagtas opgestapeld worden. U kunt zo'n tas als handbagage mee in het vliegtuig nemen.

Transporteert u met veel water dan is het raadzaam om tijdens de reis van tijd tot tijd de containers met de voetpomp of de batterijpomp te doorlichten.

Als hoofdoorzaken van sterfte tijdens het verzamelen en het transport gelden:

- te veel dieren in één container,
- te diep en te slecht belucht water,
- vervuiling door afgestorven organismen van dierlijke of plantaardige aard,
- te hoge temperatuur.

Vooral in de tropen is de laatste factor gauw funest. Om de temperatuur zo laag mogelijk te houden kunt u het beste witte of lichtgekleurde verzamelemmers gebruiken, die de zonnestralen goed terugkaatsen. We kunnen ook een witte lap over de container hangen. Door een kleinere container in een grotere te plaatsen en er water omheen te gieten (au bain marie) kunnen we de zaak ook goed koel houden.

Krabben en slakken kunnen ook goed verzameld worden in een mandje met hengel en gevuld

met fris zeewier. Het mandje moet wel fijngevlochten zijn teneinde de kleinere soorten niet te verliezen.

Tijdens het verzamelen dompelen we af en toe de gehele mand even onder en verfrissen de gehele inhoud zo in één klap.

Later moeten we de vangst uitzoeken en over de plastic dozen verdelen. De dieren moeten reeds in de containers goed actief rondkruipen. Dan weten we dat we met gezonde dieren te maken hebben.

Eenmaal thuis is het niet raadzaam om echte roofslakken samen te houden met andere met moeite verzamelde mollusken. Wel moet u natuurlijk voor voldoende prooidieren voor uw roofslakken zorgen, want ook zij moeten aan voedsel kunnen komen.

Tepelhorens (Naticidae) eten graag tweekleppige weekdieren zoals Tellinidae, Mactridae e.d. Purperslakken geven de voorkeur aan mosselen en zeepokken. Haliotidae en andere grazers verlangen stenen of aquariumruiten die goed bealgd zijn.

Wulken zijn aaseters. Stukjes visvlees als voedsel zijn geschikt, alhoewel de wulk geen gemakkelijk aquariumdier is. Wie heeft hier wel goede ervaringen mee?

Een boeiend studieobject in het zeeaquarium is de voortplanting, waarvan u natuurlijk hoopt getuige te kunnen zijn. Maak hiervan vooral goede notities met foto's en tekeningen. Paring, eiafzetting, eierkapsels, larven, juveniele schelpvormen, allemaal onderwerpen waaraan nog veel te ontdekken valt.

Afb. 2.

Purperslakken, Nucella lapillus (L.), tijdens het afzetten van eikapsels. Foto B. Entrop.